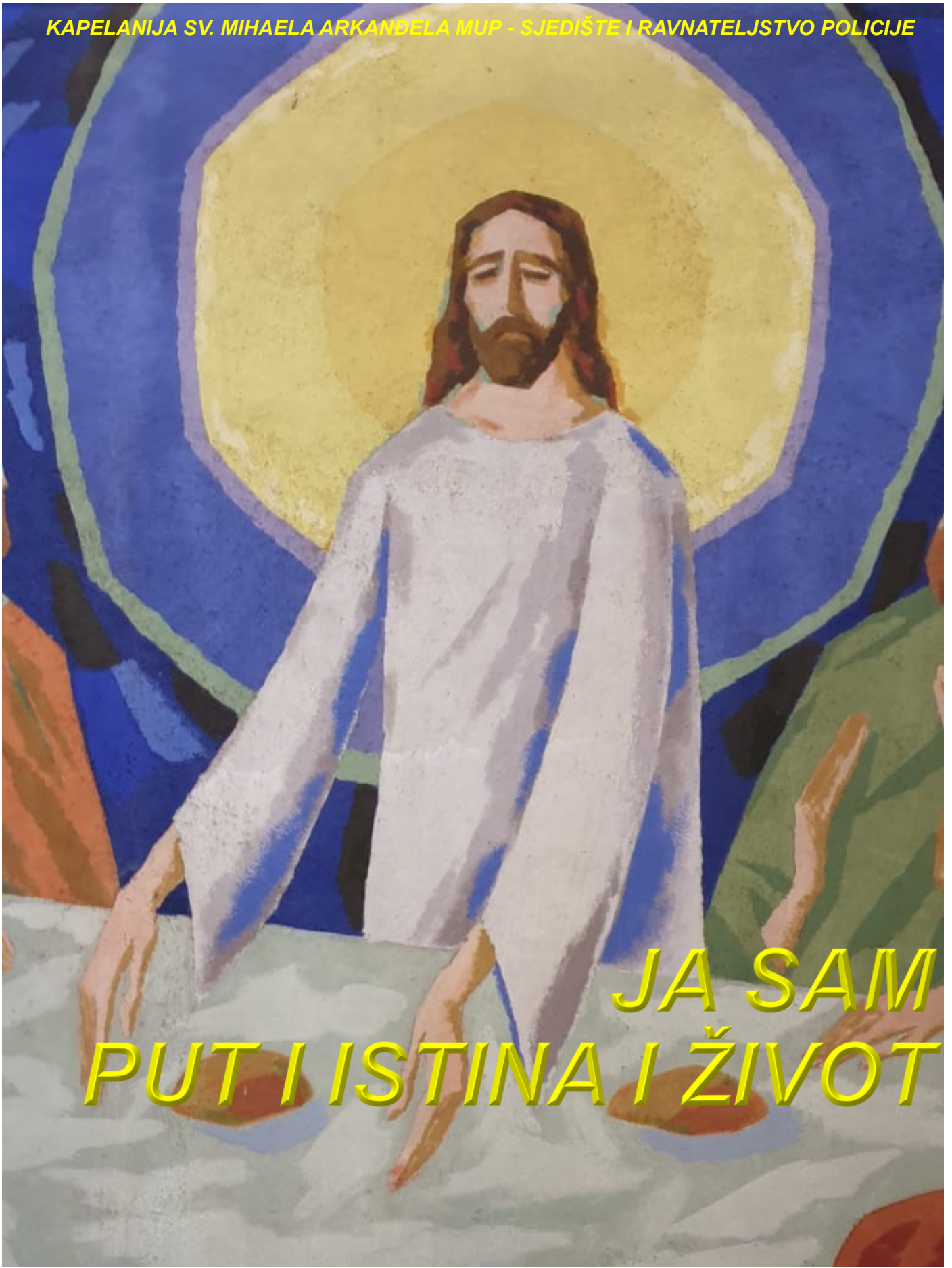

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

JA SAM
PUT I ISTINA I ŽIVOT

mihael

14 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE
Godište XV. (2020.), Broj 14(444)
PETA VAZMANA NEDJELJA
10. SVIBNJA 2020.**

Kontakt:
vič. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Naslovna stranica:
Đuro Seder, *Posljednja večera*, crkva sv. Ante u Sarajevu detalj,
<https://hkm.hr/>

SVIBANJ

Ned	10.	PETA VAZMANA NEDJELJA Ivan Merz; Gospa Trsatska
Pon.	11.	Franjo; Mamerto
Uto.	12.	Leopold Mandić ; Pankracile; Svevlad
Sri.	13.	Gospa Fatimska ; Servancije
Čet.	14.	Matija apostol ; Matko, Mate
Pet.	15.	Izidor; Sofija; Sonja
Sub.	16.	Ivan Nepomuk;

MEDITACIJA

Svjedočiti 3

SLUŽBA RIJEČI -

UVOD U ČITANJA

Kršćani su ugrađeni u Krista 4

ČITANJA

Ja sam put i istina i život. 6

HOMILIJA

Služba u Crkvi 8

KATEHEZA

Sakrament euharistije 10

Zašto je svibanj posvećen Mariji 14

Mali vjeronaučni leksikon 15

NAŠI POKOJNI

16

**SVIM MAJKAMA
SRETAN I RADOSTAN
MAJČIN DAN**

Marijan Dadić, *Bogorodica s djetetom*,

Kršćani su ugrađeni u Krista

Sedmorica

Nakon što su do sada Djela apostolska bila uglavnom usredotočena na ulogu i djelovanje apostola, sada se obzorje otvara i prema drugim službama u jeruzalemskoj Crkvi. Luka, pisac Djela apostolskih, uvodi u današnji odlomak konstatacijom da se 'broj učenika množio', pri čemu izraz 'učenici' označava vjernike. Još uvijek su svi ti vjernici židovskoga roda, no zajednica je porastom broja postala i raznorodnija. Tako su joj pristupili i mnogi Židovi grčkog jezika, takozvani helenisti. Riječ je o Židovima koji su živjeli izvan granica Obećane zemlje, izvan Judeje i Galileje. Velike su njihove zajednice postojale u Aleksandriji u Egiptu, u Antiohiji u Siriji, te širom Male Azije. Oni su prihvatili grčki jezik i helenističku kulturu svoga okruženja, ostavši ipak postojani u židovskoj vjeri, premda se Biblija kod njih obično čitala na grčkom jeziku. S druge strane, 'domaći Židovi', oni iz Judeje i Galileje, govorili su aramejskim jezikom, a u sinagogama je Biblija čitana na hebrejskom te prevedena na aramejski. Kako je Jeruzalem kao sveti grad privlačio i Židove iz dijaspe, ondje su postojale i sinagoge helenističkih Židova, o čemu svjedoče i arheološki nalazi u Jeruzalemu. I stanje u prvoj Crkvi, koje nam liturgija danas predstavlja, odražava slične osobine. I u Crkvi su postojali kršćani podrijetlom kako između domaćih Židova, tako i između onih grčkoga jezika. Osim razlike kulture, a vjerojatno i zbog te razlike, postojala su i nerazumijevanja na

socijalnom području, te su se Židovi grčkoga jezika osjetili zapostavljenima u rasporedbi dobara. Prema nekim istraživanjima, čini se da su helenistički Židovi u Jeruzalemu bili općenito siromašniji od onih domaćih, što je moglo samo povećati nezadovoljstvo. Nastojeći riješiti problem, apostoli nisu željeli napustiti svoje prvotno poslanje - navješćivanje riječi Božje, te su odredili da se među braćom izabere sedmorica učenika 'na dobru glasu, punih Duha i mudrosti'. Kao što broj od dvanaest apostola označava dvanaest izraelskih plemena, moguće je da tako i broj od sedam sada izabranih muževa označava sedam poganskih naroda koji su nastanjivali Kanaan. Na taj bi način ovaj izbor sedmorice Židova grčkog jezika najavljivao širenje Crkve među poganske narode koji su se većinom služili grčkim jezikom i bili helenističke kulture. Mnoštvo vjernika izabire sedmoricu ljudi koji svi redom nose grčka imena, a od njih kasnije će osobito do izražaja doći Stjepan, koji će u svome govoru pokazati koliko je čak i za kršćane grčke kulture važna povijest odnosa izabranog naroda s Bogom. Sličan je slučaj i s Filipom koji je Etiopljaninu znao razjasniti kako se proroštvo Starog zavjeta ostvaruje u Isusu Kristu. Usto, događaji oko Stjepana najavljuju širenje Crkve prema Antiohiji, Maloj Aziji, Makedoniji i Ahaji, jer se uz Stjepanovo mučeništvo spominje i Savao, kasnije Pavao, apostol tih krajeva. Događaji, pak, oko Filipa najavljuju širenje prema jugu, prema Egiptu i Etiopiji. Službu ova sedmorica ljudi primaju po molitvi i polaganju ruku, što će ostati uobičajenim načinom podjeljivanja neke naročite službe u Crkvi. Ne treba ovdje u toj gesti još

gledati podjeljivanje svetog reda. Luka ne naziva ovu sedmoricu đakonima. Na sličan način svoje će poslanje od Crkve primiti Barnaba i Savao prije misijskoga putovanja. Zaključujući, Luka naglašava da je ova promjena u Crkvi vodila njezinu rastu, a unatoč popuštanju helenistima, mnoštvo je svećenika, dakle između domaćih, primalo vjeru (6,7).

Novi Božji narod

Odlomak iz Prve Petrove poslanice podsjeća na sveti narod koji je bio okupljen oko brda Sinaja, ali mu se nije mogao približiti. Nasuprot tome, novi izabrani narod pozvan je da pristupi Gospodinu, Kamenu živomu 'što ga ljudi odbaciše, ali je u očima Božjim izabran, dragocjen' (1 Pt 2,4). Aluzija je to na Isusovo navođenje redaka Psalma 118: 'Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo - kakvo čudo u očima našim'. U tom je Kamenu prepoznat sam Isus Krist kojega su njegovi odbacili i razapeli, a Božjom je snagom treći dan uskrsnuo i postao 'kamen zaglavni.' Ako je on kamen zaglavni, onda se i kršćani moraju oko njega 'kao živo kamenje' ugrađivati u 'duhovni Dom za sveto svećenstvo'. 'Dom' je uobičajeni naziv za jeruzalemski Hram, no ovdje je riječ o duhovnom hramu što ga čine sami vjernici. U tom hramu svatko tko vjeruje postaje svećenik, jer prinosi 'žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu'. A ta duhovna žrtva sastoji se u preobrazbi vlastite pameti, u životu po volji Božjoj. Ugaoni kamen postavljen je na Sionu, u Jeruzalemu. To je Krist umrli i uskrsli u kojega valja vjerovati, u poslušnosti Riječi. Tko takvu vjeru svjesno odbija, tko svjesno odbija Evanđelje, odbija i mogućnost da se spasi.

Put i Istina i Život

Isusov poziv učenicima u Dvorani posljednje večere, neposredno prije njegove muke i smrti, da im se 'ne uznemiruje srce' nadovezuje se na prethodne događaje u kojima je prokazan i njegov izdajica, ali je naviješteno i Petrovo zatajenje. Isus sada apostole želi učvrstiti u vjeri. Zato i počinje riječima: 'Vjerujte u Boga i u mene vjerujte' (14,1). Istinska vjera odgoni svaku uznemirenost i svaki strah. Činjenica da Isus treba otići k Ocu i pripremiti mjesto svojim treba im pomoći da prihvate njegov kratkotrajni odlazak. On će, naime, ponovno doći i uzeti ih k sebi da i oni budu gdje je on. Ovo je obećanje u temelju svega iščekivanja Crkve. Stoga kršćani moraju ostati združeni s Kristom, moraju ostati u njemu da budu puni pouzdanja kad se pojavi i da se ne postide pred njim o njegovu dolasku. Tomino pitanje o putu, omogućuje Isusu da dade još jednu veliku pouku: 'Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni'. Tako, i kad Isusa više ne bude među njima vidljivo prisutnoga, kršćani će znati kojim putem moraju ići da bi stigli do Oca. To je put nasljedovanja Krista. On je Put jer Objavljuje Oca i jer vjernicima pokazuje put k Ocu. On je zapravo jedini pristup Ocu, jer 'Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac - Bog - koji je u krilu Očevu, on ga obznani', jer od Oca dolazi i k njemu ide. Isus je Istina po svojoj riječi koja oslobađa sve koji je slušaju. On je Život, jer vjerom u njega ljudi dobivaju život vječni. Filipovo pitanje, pak, omogućuje Isusu da izrekne svoje jединство s Ocem. Da bi se ono moglo prihvatiti potrebna je vjera. Sve Isusovo djelovanje bitno je sjedinjeno s djelovanjem Očevim, a kršćanina njegova vjera uvodi u zajedništvo s Ocem i Sinom.

Fra Darko Tepert

Prvo čitanje: Dj 6, 1-7

Izabraše sedam muževa punih Duha Svetoga.

Čitanje Djela apostolskih

U one dane, kako se broj učenika množio, Židovi grčkog jezika stadoše mrmljati protiv domaćih Židova što se u svagdanjem služenju zanemaruju njihove udovice. Dvanaestorica nato sazvaše mnoštvo učenika i rekoše:

- Nije pravo da mi napustimo riječ Božju da bismo služili kod stolova. De pronađite, braćo, između sebe sedam muževa na dobru glasu, punih Duha i mudrosti. Njih ćemo postaviti nad ovom službom, a mi ćemo se posvetiti molitvi i posluživanju riječi.

Prijedlog se svidge svemu mnoštvu pa izabraše Stjepana, muža puna vjere i Duha Svetoga, zatim Filipa, Prohora, Nikanora, Timona, Parmenu te antiohijskog pridošlicu Nikolu. Njih postave pred apostole, a oni pomolivši se, polože na njih ruke. I riječ je Božja rasla, uvelike se množio broj učenika u Jeruzalemu i veliko je mnoštvo svećenika prihvaćalo vjeru.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam: Ps 33, 1-2.4-5.18-19

Neka dobrota tvoja, Gospodine, bude nad nama, kao što se u tebe uzdamo!

Pravednici, Gospodinu kličite!
Hvaliti ga pristoji se čestitima.
Slavite Gospodina na harfi,
na liri od deset žica veličajte njega!

Jer prava je riječ Gospodnja
i vjernost su sva djela njegova.
On ljubi pravdu i pravo:
puna je zemlja dobrote Gospodnje.

Evo, oko je Gospodnje nad onima koji ga
se boje,
nad onima koji se uzdaju u milost
njegovu:
da im od smrti život spasi,
da ih hrani u danima gladi.

Drugo čitanje: 1Pt 2, 4-9

Vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo.

Čitanje Prve poslanice svetoga Petra apostola

Ljubljeni:
Pristupite Gospodinu, kamenu živomu što ga, istina, ljudi odbaciše, ali je u očima Božjim izabran, dragocjen, pa se kao živo kamenje ugrađujte u duhovni Dom za sveto svećenstvo da prinosite žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu. Stoga stoji u Pismu: *Evo postavljam na Sionu kamen odabrani, dragocjeni kamen ugaoni: Tko u nj vjeruje, ne, neće se postidjeti.* Vama dakle koji vjerujete - čast! A onima koji ne vjeruju - kamen koji odbaciše graditelji postade kamen zaglavni i kamen spoticanja, stijena posrtanja; oni se o nj spotiču, neposlušni riječi, za što su i određeni. A vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu.

Riječ Gospodnja

Evandjelje: Iv 14, 1-12

Ja sam put i istina i život.

Čitanje svetoga Evandjelja po Ivanu

Uono vrijeme:
Reče Isus svojim učenicima:

- *Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: "Idem pripremiti vam mjesto"? Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. A kamo ja odlazim, znate put.»*

Reče mu Toma:

- *Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?*

Odgovori mu Isus:

- *Ja sam put i istina i život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni. Da ste upoznali mene, i Oca biste moga upoznali. Od sada ga i poznajete i vidjeli ste ga.»*

Kaže mu Filip:

- *Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je!*

Nato će mu Isus:

- *Filipe, koliko sam vremena s vama i još me ne poznaš? Tko je vidio mene, vidio je i Oca. Kako ti onda kažeš: 'Pokaži nam Oca'? Ne vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni? Riječi koje vam govorim, od sebe ne govorim: Otac koji prebiva u meni čini djela svoja. Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otac u meni. Ako ne inače, zbog samih djela vjerujte. Zaista, zaista, kažem vam: Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; i veća će od njih činiti jer ja odlazim Ocu.*

Riječ Gospodnja

Služba u Crkvi

U odlomku iz Djela apostolskih čitamo izvještaj o uspostavi Sedmorice. Riječ je o ljudima koji su od Crkve primili službu da u njoj poslužuju. Naglašeno je da apostoli ne mogu i ne stignu učiniti sve stoje potrebno za Crkvu, te se oni posvećuju posluživanju riječi, to jest navještaju evanđelja.

Sedmorica, kao što to pokazuju njihova uglavnom grčka imena, pripadaju Crkvi grčkoga jezika ili su barem imali bliže veze s dijasporom izvan Judeje i Galileje. Stoga je njihova obveza prije svega briga oko potreba onih članova Crkve koji su pripadali grčkom kulturnom krugu. Mogli su bolje razumjeti njihove probleme i na te probleme odgovoriti.

Sedmorica prihvaćaju službu koja nije jednaka apostolskoj, a nekome bi se moglo činiti da je riječ o 'nižoj' službi. Ipak, takva je služba bila važna za nastavak života prve Crkve. Osim toga, ona se u slučaju Stjepana i Filipa preokreće u važnu službu jer postaje plodna vjerom. Tako će Filip, koji se našao u pravo vrijeme na pravom mjestu, strpljivošću poučavanja privući

etiopskoga dvoranina vjeri, a Stjepanovo mučeništvo dovest će do Pavlova susreta s Gospodinom i konačno do navještaja evanđelja sve do kraja tada poznatoga svijeta.

I danas u Crkvi postoje različite službe. Imamo biskupe, svećenike, đakone. Oni naučavaju, podjeljuju sakramente, svatko prema svome redu, i propovijedaju. Koliko god njihova služba bila više ili manje uzvišena, plodnost njihova navještaja umnožena je njihovim svetim životom. Netko je rekao: 'Draž mi je jedna življenja propovijed, nego deset izgovorenih.' Služba dobiva na snazi kroz svjedočenje.

Posebnu službu u Crkvi imaju vjeroučitelji, ali i, primjerice, katolički novinari, potom umjetnici, bilo tko kroz svoje djelovanje može pridonijeti navještaju evanđelja i djelovanju Crkve.

Naročitu službu imaju roditelji. Nijedan ih svećenik ili vjeroučitelj u njihovoj službi ne može zamijeniti. To je služba odgajanja, vođenja, usmjeravanja. Služba praćenja rasta u ljubavi i vjeri.

Kao što su apostoli uvidjeli da ne mogu sve, tako i nitko od nas ne može sve. U tom smislu nema više i niže službe, više i niže časti u Crkvi. Postoji samo viši i niži

Gospa Marija

Uz Majčin dan

Ima jedna mala gospa Marija,
Što sve mi draža biva što je
starija.

Jer ona me je prvog trudno rodila,
Za ručicu me slabu prva vodila.

Prva me na ovom svijetu volila,
Prva se za mene Bogu molila,

Kupala me suzom, Bog joj platio,
Anđeo joj suzom suzu vratio,

Dojila me mlijekom svoje ljubavi,
Učila me ovaj jezik ubavi,

Kojim ću i onda slatko tepati,
Kada ću za plotom možda krepati.

Samo tebe volim, draga nacija,
Samo tebi služim, oj, Kroacijo,

Što si duša, jezik, majka, a ne
znamen,
Za te živim, samo za te, amen!

stupanj svetosti pojedine osobe. Živeći sveto pomažemo da ljudi vide Oca, pa tako i mi postajemo nekome i put i istina i život.

Za svakog od nas Isus je onaj pravi put i istina i život. Zato Oca prepoznamo u Isusovoj ljubavi, prepoznamo ga u svakome tko nasljeđuje Isusa, prepoznamo ga u ljudskoj patnji, prepoznamo ga u ljudskoj radosti, prepoznamo ga u Isusovoj riječi.

Tko je prepoznao Oca može se odvažiti da čini velika djela, poput Filipa i Stjepana, djela ljubavi kao što su praštanje, solidarnost, molitva, bliskost s osobom u potrebi.

Sveti Ambrozije, svjestan zahtjevnosti takva puta, kaže: 'Da, Gospodine Isuse, mi te slijedimo, ali možemo doći samo po tvojoj želji. Nitko se ne može uspeti bez tebe, jer ti si naš put, naša istina, naš život, naša snaga, naše pouzdanje, naša nagrada. Budi put koji nas prima, istina koja nas jača, život koji nas krijepi.'

Sakrament euharistije

Sveta euharistija dovršava kršćansku inicijaciju. Oni naime koji su Krstom uzdignuti na dostojanstvo kraljevskog svećeništva te krizmom dublje suobličeni Kristu, po Euharistiji sudjeluju s čitavom zajednicom u samoj Gospodinovoj žrtvi.

»Naš je Spasitelj na Posljednjoj večeri, one noći kad bijaše predan, ustanovio euharistijsku žrtvu svoga Tijela i Krvi, da uvijekveći kroz stoljeća žrtvu križa, sve dok ne dođe, te da tako Crkvi, svojoj ljubljenoj Zaručnici, povjeri spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća: sakrament pobožnosti, znak jedinstva, vez ljubavi, vazmenu gozbu, na kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave.«

I. Euharistija – izvor i vrhunac crkvenoga života

Euharistija je »izvor i vrhunac svega kršćanskog života«. »Ostali sakramenti, kao i sve crkvene službe i djela apostolata, tijesno su povezani s Euharistijom i prema njoj su usmjereni. Presveta euharistija naime sadrži svekoliko duhovno dobro Crkve, to jest samoga Krista - našu Pashu.«

»Euharistija primjereno označuje i čudesno ostvaruje zajedništvo života s Bogom i jedinstvo Božjeg naroda, na čemu se temelji sama Crkva. U njoj jest vrhunac kako djelovanja kojim Bog u Kristu posvećuje svijet, tako i bogoštolja koje ljudi iskazuju Kristu i po njemu Ocu u Duhu Svetom.«

Konačno, euharistijskim slavljem mi se već pridružujemo nebeskoj liturgiji i unaprijed kušamo vječni život kada »Bog bude sve u svima« (1 Kor 15, 18).

Ukratko, Euharistija je sažetak i ukupnost naše vjere: »Naš se način mišljenja slaže s euharistijom, a euharistija sa svoje strane potvrđuje naš način mišljenja.«¹⁴⁹

II. Kako se ovaj sakrament zove?

Neiscrpno bogatstvo ovog sakramenta izražava se u različitosti njegovih imena. Svako naime od tih imena doziva u svijest određene vidike tog sakramenta. On se naziva:

Euharistija – jer je čin zahvaljivanja Bogu. Riječi *ευχαριστεῖν* (euharistein) *εὐνογεῖν* (eulogein) podsjećaju na židovske blagoslovne molitve koje - napose one izgovorene za objedom - navješćuju čudesna Božja djela: stvaranje, otkupljenje i posvećenje.

Gospodnja večera - jer se radi o večeri koju je Gospodin blagovao s učenicima u predvečerje svoje muke, i o predokusu svadbene gozbe Jaganjčeve u nebeskom Jeruzalemu.

Lomljenje kruha – jer je taj obred, vlastit židovskoj gozbi, običavao vršiti Isus kada je kao predsjedatelj stola blagoslivljao i dijelio kruh, posebno na Posljednjoj večeri. I po tomu su ga činu učenici nakon uskrsnuća prepoznali, a prvi će kršćani upravo tim izrazom nazivati svoje euharistijske sastanke. Tako su naznačavali da svi koji blaguju od istoga razlomljenog kruha, Krista, ulaze u zajedništvo s njim i u njemu tvore samo jedno tijelo.

Euharistijski sastanak ili zbor (συναξίς - sinaksis) – jer se euharistija slavi u skupu vjernika, vidljivom izrazu Crkve.

Spomen-čin Gospodnje smrti i uskrsnuća.

Sveta žrtva - jer uprisutnjuje jedincatu žrtvu Krista Spasitelja, a uključuje i prinos Crkve; ili također *sveta misna žrtva*, »žrtva

zahvalna« (Heb 13, 15),¹⁵⁸ *duhovna žrtva, žrtva čista i sveta*, jer ispunja i nadilazi sve žrtve Starog saveza.

Sveta i božanska Liturgija - jer sva liturgija Crkve nalazi svoje središte i najzgušnutiji izraz u slavlju ovoga sakramenta; u tom smislu naziva se i slavlje *Svetih otajstava*. Govori se i o *Presvetom sakramentu*, jer je euharistija sakrament nad sakramentima; tim se izrazom označuju euharistijske prilike čuvane u svetohraništu.

Pričest – jer se po ovom sakramentu sjedinjujemo s Kristom koji nas čini dionicima svoga Tijela i Krvi da s njim tvorimo samo jedno tijelo;¹⁶¹ naziva se još i svetinja, svete stvari, τα ἁγία - što je prvotno značenje »općinstva svetih«, o kojem govori Apostolsko vjerovanje - *ili pak kruh anđeoski, kruh nebeski, lijek besmrtnosti, popudbina...*

Sveta misa - jer liturgija, u kojoj se ostvaruje otajstvo spasenja, završava slanjem vjernika (missio) da ispune Božju volju u svako dnevnom životu.

Duro Sedlar, *Posljednja večera*, <http://www.maticahrvatskasisak.hr/>

III. Euharistija u naumu spasenja

Znakovi kruha i vina

U središtu euharistijskog slavlja nalaze se kruh i vino, koji, izgovaranjem Kristovih riječi i zazivom Duha Svetoga, postaju Kristovo Tijelo i Krv. Crkva, vjerna Gospodinovu nalogu, njemu na spomen, i sve do njegova slavnog povratka, nastavlja činiti ono što je on učinio uoči svoje muke: »Uze kruh...«, »Uze čašu punu roda trsova...«. Znakovi kruha i vina, i nakon otajstvene pretvorbe u Kristovo Tijelo i Krv, i dalje označuju dobra stvorenog svijeta. Zato u prinošenju darova zahvaljujemo Stvoritelju za kruh i vino, plod »rada ruku čovječjih«, ali ponajprije »plod zemlje« i »plod trsa«, darova Stvoriteljevih. Tako u prinosu Melkisedeka, kralja i svećenika, koji je »iznio kruh i vino« (Post 14, 18), Crkva vidi proročku sliku svoga prinosa.

U Starom savezu kao žrtva zemaljskih prvina bili su prinošeni kruh i vino, u znak zahvalnosti Stvoritelju. No u povezanosti s Izlaskom ti plodovi poprimaju novo značenje: beskvasni kruh naime, koji su Židovi svake godine blagovali na blagdan Pashe, podsjeća na žurbu izlaska i oslobođenja iz Egipta; zatim spomen mane u pustinji uvijek će Izraela podsjećati da on živi od kruha Božje riječi. Svagdašnji kruh, konačno, plod je Obećane zemlje, jamstvo Božje vjernosti obećanjima. »Čaša blagoslovna« (1 Kor 10, 16), koja se pila na kraju židovske pashalne večere, blagdanskoj radosti vina dodaje eshatonsku dimenziju, to jest mesijansko iščekivanje obnove Jeruzalema. Isus je ustanovio Euharistiju dajući blagoslovu kruha i čaše novo i konačno značenje.

Čudesno umnažanje kruhova, kad je Gospodin izgovorio blagoslovnu molitvu te razlomio kruh i po učenicima razdijelio da nahrani mnoštvo naroda, predoznačuje preobilje ovoga jedinstvenog kruha, njegove euharistije. I znak vode pretvorene u vino u Kani, već navješćuje čas Isusove proslave. Očituje ispunjenje ženidbene gozbe u Očevu kraljevstvu, gdje će vjernici piti novo vino što je postalo Krv Kristova.

Prva najava euharistije unijela je podjelu među učenike, kao što ih je sablaznio i navještaj o mucu, te su rekli: »Tvrđ je to govor! Tko ga može slušati?« (Iv 6, 60). Euharistija i križ su kamen smutnje. Riječ je o istom otajstvu koje neće prestati biti uzrokom dioba. »Da možda ne kanite i vi otići?« (Iv 6, 67) - to pitanje Gospodinovo stoljećima odjekuje neprekidno kao poziv njegove ljubavi da ljudi otkriju da je on jedini koji ima »riječi života vječnoga« (Iv 6, 68), i da s vjerom prime dar njegove euharistije; to je isto što i primiti njega samoga.

Ustanovljenje euharistije

Gospodin, budući da je ljubio svoje, do kraja ih je ljubio. Znajući da je došao njegov čas da prijeđe s ovoga svijeta k Ocu, za večerom je svojim oprao noge i dao im zapovijed ljubavi. Da im ostavi dokaz svoje ljubavi, da neće svojih nikada napustiti i da ih učini dionicima svojeg Vazma, ustanovio je euharistiju kao spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća te apostolima zapovjedio da je slave sve do njegova ponovnog dolaska. »U tom ih je trenutku postavio svećenicima Novoga saveza.«

Tri sinoptička evanđelja i sveti Pavao prenijeli su nam izvješće o ustanovljenju euharistije; sa svoje pak strane Ivan donosi Isusove riječi u sinagogi u Kafarnaumu, koje ustanovu pripravlja: Krist se predstavlja i označuje kao kruh života koji je s neba sišao.

Da ispuni što je navijestio u Kafarnaumu, tj. da dadne učenicima svoje Tijelo i Krv, Isus je izabrao vrijeme Pashe.

»Kada dođe Dan beskrvasnih kruhova, u koji je trebalo žrtvovati pashu, Isus poslao Petra i Ivana i reče im: 'Hajdete, pripravite nam da blagujemo pashu.' [...] Oni odu, nađu kako im je rekao, i pripraviše pashu. Kada dođe čas, sjede Isus za stol i apostoli s njim. I reče im: 'Svom sam dušom čeznuo ovu Pashu blagovati s vama prije svoje muke. Jer kažem vam neću je više blagovati dok se ona ne završi u kraljevstvu Božjem' [...] I uze kruh, zahvali, razlomi ga i dade im govoreći: 'Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen.' Isto tako, pošto večeraše, uze čašu govoreći: 'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva'« (Lk 22, 7-20).

Slaveći dakle Posljednju večeru s apostolima u obrednoj pashalnoj gozbi, Isus je židovskoj Pashi dao konačno značenje. Ustvari nova Pasha, Isusov prijelaz k Ocu po smrti i uskrsnuću, anticipirana je na Posljednjoj večeri i slavi se u euharistiji koja ispunja židovsku Pashu i anticipira konačnu Pashu Crkve u slavi Kraljevstva.

»Ovo činite meni na spomen«

Kad Isus traži da se njegovi čini i riječi ponavljaju »dok on ne dođe« (1 Kor 11, 26), ne traži to samo zato da se sjećamo njega i onoga što je on učinio. Po apostolima i njihovim nasljednicima on smjera na liturgijsko slavljenje spomenčina Krista, njegova života, smrti, uskrsnuća i zagovaranja kod Oca.

Od početka je Crkva bila vjerna Gospodinovu nalogu. O Crkvi u Jeruzalemu kaže se:

Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, u lomljenju kruha i molitvama. [...] Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu (Dj 2, 42.46).

Kršćani su se sabirali »da lome kruh« naročito »u prvi dan tjedna« (Dj 20, 7), to jest u dan Gospodnji, dan Isusova uskrsnuća.

Slavlje se euharistije od onih vremena nastavilo sve do naših dana, tako da ga danas nalazimo svagdje u Crkvi, s istim osnovnim ustrojstvom. Ono ostaje središte života Crkve.

Tako, iz slavlja u slavlje, navješćujući Isusovo vazmeno otajstvo »dok on ne dođe« (1 Kor 11, 26), Božji narod na hodočašću »uskom stazom križa stupa« prema nebeskoj gozbi kada svi izabrani budu sjeli za stol u Kraljevstvu.

Zašto je svibanj posvećen Mariji

U svibnju se na poseban način pučka religioznost obraća Božjoj Majci. Dok je prilično neizvjesno podrijetlo običaja da se najljepši mjesec u godini posvećuje Bogorodici, njegovo je značenje mnogo dohvatljivije. Radilo bi se o pokršćanjenju poganskih svečanosti slavljenja proljeća na cijelom europskom kontinentu, pa su se tako, na primjer, u antičkom Rimu sredinom proljeća priređivale svečanosti u čast Flore, božice cvijeća.

U hrvatskom jeziku, svibanj je dobio ime po biljci koja se zove svib(a). Biljka cvate bijelim cvjetovima u tom mjesecu. U mnogim jezicima ime je dobio od grčkog - Μαΐος, i latinskog - maius). Prvobitno značenje je bilo posvećeno razvoju, u Rimskom kalendaru bio je treći mjesec u godini, u kojem se priroda budila, razvijala i cvjetala. Svibanj je svakako najljepši proljetni mjesec, kada je priroda u punom cvatu.

Čini se da je prvo povezivanje Božje Majke i mjeseca svibnja zabilježeno u Španjolskoj na prijelazu iz 13. u 14. stoljeće. Neposredno nakon toga dominikanski mističar Henrik Suso spominje vijenac od ruža koji se u to vrijeme postavlja pod Gospine noge, običaj koji se s vremenom sve više proširio. U Italiji su tijekom 16. stoljeća počele nicati razne pobožnosti vezane uz mjesec svibanj, a u 18. stoljeću imamo već i knjižicu-molitvenik jednog isusovca pod naslovom "Marijin mjesec ili mjesec svibanj", u kojoj su sabrane različite molitvene prakse tog vremena, ukrašavanje Gospinih kipova i slika,

moljenje krunice i pjevanje Litanija lauretanskih, tipičnog molitvenog izraza ovog mjeseca, kada pobožni vjernik izražava svoje posebno štovanje Božjoj Majci, neposredno nakon što je proslavljen blagdan Gospodinova uskrsnuća i Uzašašća. Sve ove pobožnosti imale su više privatniji nego javan karakter sve do 18. stoljeća, kada je temeljito izvršena promjena i slavljenje svibnja prošireno u cijelom katoličkom svijetu.

Što se tiče Litanija lauretanskih, molitvenog niza u čast Božje Majke, koje nose ime po glasovitom marijanskom svetištu Loreto (na latinskoj verziji: Lauretum), prvi put su zabilježene u današnjem obliku u molitveniku koji je 1551. tiskan u Dilingenu, vjerojatno pod utjecajem isusovca sv. Petra Kanizija. Još starija verzija sačuvana je u misalu koji su armenski monasi ispisali u Avignonu sredinom 14. stoljeća. Ovi su monasi imali svoju zajednicu u Anconi, nedaleko od poznatog Loreta, po čemu bi i ovaj omiljeni molitveni izraz dobio popularno ime, gdje se različite prošnje prate uvijek istim zazivom, što je bilo posebno dostupno nepismenim vjernicima, koji su predstavljali većinu u crkvama.

U katoličkom svijetu i u hrvatskom narodu dobro je poznata tradicija moljenja Gospine krunice. Molitvom Mariji izražavamo svoje sinovsko pouzdanje i stavljamo ga pod njezin zagovor. Kao što majka ljubi svoje dijete, tako i Marija svojim plaštem štiti svakoga tko se njezinu zagovoru utječe. Dobro nam je poznata izjava "Po Mariji k Isusu". Upravo je Marija najsigurniji put dolaska do Isusa, po njezinu zagovoru Isus svraća svoj pogled na nas i udjeljuje nam brojne milosti.

ofmconv/ver.hr

Mali vjeronaučni leksikon

Karmel

Karmel, hebrejski כרמל , Karem El/Har Ha'Karmel, planina i istoimeno gorje ulzraelu. Ime planinskog lanca je izvedeno iz hebrejske riječi el Kerem, što znači "Božji vinograd". Nekada se tu nalazilo svetište boga Baala. U Starome zavjetu, u odlučnoj bitci, prorok Ilija porazio je Baalove svećenike. Prema pučkoj predaji u dvjema pećinama boravili su proroci Ilija i Elizej. nastanili pustinjaci. U jednoj od špilja nazvanoj „Škola proroka“ nalaze se tragovi židovske, islamske i kršćanske pučke pobožnosti. Druga špilja, Stella Maris, posvećena je Gospi od Karmela i vezana je uz osnutak reda karmelićana.

Karmel je i naziv za samostan redovnika karmelićana

Karmelićani

Karmelićani, latinski *Ordo Fratrum Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo*, akronim OCarm, hrvatski naziv *Red braće Blažene Djevice Marije od gore Karmela*, katolički red što ga je na brdu Karmelu utemeljio Berthold Kalabrijski (1185.) po uzoru na pustinjake. Pravilo reda odobrio je papa Honorije III. 1226. U XIII. st. karmelićani su napustili Karmel i preselili se u Europu (1241. u Englesku, 1245. u Francusku). Postali su prosjački red, ublažili su prvotnu pustinjačku disciplinu i posvetili se dušobrižništvu; red je potvrdio papa Inocent IV. (1248).

Johannes Soreth utemeljio je 1452. karmelićanke.

U XVI. st. sv. Terezija Avilska i sv. Ivan od Križa obnovili su red vraćajući mu izvornu strogost. Obnovljenu granu reda (Bosonogi karmelićani) odobrio je papa Klement VIII. (1593.); ženski red živi u strogoj klauzuri, a muški djeluje i izvan samostana.

God. 2000. imao je 530 muških i 733 ženska klauzurna samostana.

U Hrvatskoj karmelićani djeluju u jednoj muškoj provinciji, četiri klauzurna ženska samostana i jednoj ženskoj provinciji aktivnoga apostolata. *

NAŠI POKOJNI

BOŽIDAR SUBOTIČANEC,

PU koprivničko - križevačka, Koprivnica, 11. svibnja 1993.

SINIŠA KIĆAN,

PU požeško - slavonska, u službi, Toranj, 12. svibnja 1994.

STJEPAN TURKALJ,

PU požeško - slavonska, u službi, Toranj, 12. svibnja 1994.

VLADIMIR KULAŠ,

MUP, Bakar, 12. svibnja 1995.

DANILO MIHIĆ,

PU primorsko - goranska, Pulac, Rijeka, 13. svibnja 1992.

ZORAN BENKOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Rajčići, 13. svibnja 1995.

IVAN IVANIŠIĆ,

PU osječko - baranjska, 15. svibnja 1992

MARINKO ADŽIĆ KAPITANOVIĆ,

PU zadarska, Pakoštane, 16. svibnja 1995.

IVAN ĆURKOVIĆ,

PU zadarska, Pakoštane, 16. svibnja 1995.

OLIVER PEŠIĆ,

PU zadarska, Pakoštane, 16. svibnja 1995.

POČIVALI U MIRU!